

КъэралыгъуитIуми япшъэрылхэмрэ ягухэлхэмрэ зэфэдэх

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат Адыгэ Республикэм и Правительствэ зычIэт унэм Зэхэт Араб Эмиратхэм якомпаниеу «Аль-Фаладж» ипащэхэм тыгъуасэ зэукIэгъу щадырилагъ.

Юфтхьабзэм хэлэжыгъэх Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Александр Наролиныр, Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэу Сапый Вячеслав, Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипащэу Тхьаклушынэ Мурат, Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкIэ иминистрэу Олег Топоровыр, Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровыр, Адыгэ Республикэм и Лышхъэу инвестициехэмкIэ илэпылэгъоу Петр Гарнага.

ИкIыб къэралыгъом иллыкIо куп хэтыгъэх зигугъу къэтшыгъэ компаниеу идиректорхэм ясовет хэтхэу Аль Мессаби Мохаммед Саиф Хусейн Аль Арефи, Набхан Джихад Мохаммед, Рамель Ибрагим Юсеф.

Ахэр Адыгеим кызыкIэклъагъэхэр республикэм ОАЭ-м дырилэ экономикэ зэдэлэжъэныгъэм зызэрэрагъэушъомбгъушт шыкIэм тегушылэнхэу ары.

Шыгу къэтэгъэкIыжы инвестиционнэ проектър Адыгеим щыпхырызыщы зышIоигъо трейдер компаниеу «Аль-Фаладж» иллыкIохэр ятIонэрэу тадэж

кызыэрэкIохэрэр. Мы илъэсым имэлылфэгъу Дубай щыкIогъэ экономическэ форумым лъэныкъуитIури язэдэлэжъэныгъэкIэ амалэу щылэхэм щатегушылэгъагъэх.

Компаниеу «Аль-Фаладж» ипащэхэм Адыгеим и Лышхъэу дэгущылэхэ зэхъум экологическэу къэбзэ гъомылапхъэхэр ОАЭ-м Iэклэзыгъэхъащт гупчэу Адыгеим щагъэпсыщтым ишын инвестициехэр кыхалхъэ зэрашIоигъор джыри зэ къагъэ-шъыпкъэжыгъ.

Адыгеим и Лышхъэу кызырIуагъэмкIэ, Iэклыб къэралыгъом дырилэ зэфыщытыкIэхэм заригъэушъомбгъуным республикэр фэхъазыр. Мы проектър гъэхъагъэ хэлъу республикэм зыщыпхыращыкIэ, Урысые Федерациеу и Президент ижъоныгъокIэ унашъо кыщигъэуцугъэ пшъэрылхэм зэу ащыщыр – республикэм Iэклыб къэралыгъохэм товарэу алэклигъахъэрэр нахъыбэ шыгъэныр – зэшIохыгъэ хъушт. Экологическэу продукцияе къабзэ кыдэзыгъэкIырэ ыкли Iэклыб къэралыгъохэм алэклэзыгъэхъэрэ дунэе статус джащыгъум Адыгеим илэ хъушт.

Къумпыл Мурат зэрэхигъэунафыкIыгъэмкIэ, республикэм экспорт, инвестиционнэ амал

зэдэлэжъэныгъэ Iэклыб къэралыгъохэм ащыпсэхэрэм ады-тилэным тыфэхъазыр. ФашIэ зилэ гъомылапхъэхэм якъыдэгъэкIынкIэ опыт тил. Республикэм экономикэ хэхъоныгъэ ышынмкIэ гъомылапхъэ къабзэхэм якъыдэгъэкIын мэхъан-шхо раты. Ащ фэдэ шуагъэхэр къэтыухъумэн фæе», — хигъэунафыкIыгъ Къумпыл Мурат.

Инвесторхэм кызырIуагъэмкIэ, компаниеу «Аль-Фаладж» зыфитегъэпсыхъагъэр КъокIыплэ Благъэм органическэ продукцияер кыщыдэгъэкIыгъэныр ыкли щылугъэкIыгъэныр ары. Ежъ Компаниеу ыцIи ар кыхэщы. Шапхъэхэм адимыштэрэ гъомы-

зидэщылэ чIыплэмкIэ Iэрыфэгъоу зэрэщытыр, къэзыуцухъэрэ дунаир зэрэкъабзэр, индустриальнэ чIыплэхэм зэрапэчыжъэр ары», — хигъэунафыкIыгъ Рамель Ибрагим Юсеф.

Урысыемрэ Зэхэт Араб Эмиратхэмрэ ялэклыб къэрал политикэ зэфыщытыкIэхэр зэрагъэпытэщтым, плэлэу кIыхъэм тельытэгъэ язэдэлэжъэныгъэ зызэриушъомбгъуштым яцыхъэ зэрэтелъыр лъэныкъуитIуми къауагъ. Адыгеим и Лышхъэу джащ фэдэу проектым мэхъан-шхо зэрилэр, хэгъэгуитIуми япащэхэм япшъэрылхэмрэ ягухэлхэмрэ зэрэзетэфэрэр хигъэунафыкIыгъ.

шыкIагъэхэр илэх. Урысые Федерациеу ишIолъырхэр зыпштэкIэ, инвестициехэр кызырэхалхъэрэмкIэ Адыгеим рейтингым я 24-рз чIыплэр щыуытыгъ. ХэбзэихъуахъанымкIэ шапхъэхэр зыпкъ игъэуцогъэнхэм, бизнесымкIэ амалхэр зэхэщэгъэнхэм атегъэпсыхъэгъэ Iофхэр республикэм щыльагъэкIуатэх. Джащ фэдэу мы аужырэ уахътэм гъомылапхъэ шъхъалэхэр нахъыбэу къыдагъэкIы хъугъэ. Адыгеим ипащэхэм непэклэ пшъэрылхъу зыфагъэуцужыерэр Iэклыб къэралыгъохэм товарэу алэклигъахъэрэр нахъыбэ шыгъэныр ары. Хэгъэгум иэкономикэ ащ хэхъоныгъэ ригъэшIышт.

«ЛъэныкъуитIуми мы проектър агъэцакIэ ашIоигъу. Плэлэу кIыхъэм тельытэгъэ

лапхъэхэр зэрагъэфедэрэм кыхэклырэ узхэр дэгъэжыжыгъэнхэмкIэ ОАЭ-м зэрихъэрэ къэралыгъо политикэм кыдыхэ-лытагъэу экологическэу къэбзэ продукциеу икыдэгъэкIын непэклэ зигъо Iофыгъоу щыт.

Ащ епхыгъэу Компаниеу «Аль-Фаладж» гухэлъэу илэр дунаим ихэгъэгъу зэфэшъхъафхъу мэкъу-мэщымкIэ хэхъоныгъэ зышылгъэхэм гупчэшхохэр ащигъэпсынэу ары. Инвесторхэм яшIошIкIэ, Адыгеири джащ фэдэ республикэу щыт. Республикэм проектърхэр щырагъэжъэщт, ОАЭ-м экологическэу къэбзэ продукцияер Iэклэзыгъэхъащт апэрэ гупчэр ащ щагъэпсыщт.

«Проектым ипхырыщынкIэ Адыгеир кызыкIыхэтхыгъэр инвестициехэр кыхэлпхъанкIэ,

Зэдэгущылэгъум икIэуххэм атетэу Адыгэ Республикэм и Лышхъэу республикэм ихэбзэ къулыкIухэм япащэхэм пшъэрыл афишылгъэ проектым ипхырыщынкIэ ищыкIэгъэ амалхэр зэрахъанхэу. Гупчэшхор Теуцожь индустриальнэ паркым щыгъэпсыгъэнымкIэ амалэу щылэхэм ахэлплагъэх. Ащ нэмыкIэу инвесторхэм республикэм иагропредприятиехэу зигъомылапхъэхэр Iэклыб къэралыгъохэм алэклэзыгъэхъан зыльэкIышIтхэм ащылэнхэу игъо афалъэгъугъ.

**Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу
ипресс-къулыкIу**

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Хыныгъу–2018-рэ

Ощхыр зэрэмаклэм шлуагъи хэлъ, зэрари къехъы

Шэуджэн районыр бжыхасэхэр анахыбэу зыщыхалъхьэгъагэхэм ыкли ахэм ялухыжьынкIэ пэрытныгъэр зылыгхэм ащыщ. Пстэумкли мыгъэ аложьынэу бжыхъэсэ гектар 16850-рэ ащ ичыгулэжхэм апхыгъагъ.

Хьэ, коцы, тритикале, рапс нахыбэу ашлагъэр. Гъубдж мафэм бжыхасэхэм ялухыжьын зэрэщыклорэм, гъэтхасэу халъхьагэхэм языхтэт защыдгъэгъуа-зэмэ тшIоигъоу ащ тычылагъ, район администрацием мэкъумэщымкIэ иотдел ипащэу Чэсэбий Анзор зылудгъэклагъ.

— Мыгъэ ошхыр зэрэмаклэм кыхэкIыкIэ бжыхъэсэ лэжыгъэхэм нахыжьэу ягъо хьугъэ. Ащ фэшI ялухыжьыни, гъэрекIо егъэшагъэмэ, нахыжьэу едгъэжэнэу хьугъэ, — къеуатэ ащ. — Хьэм илухыжьын тичIыгулэжхэм аухыгъ, коцыр етIупчыгъэу аложьы. Джырэ нэс щымылэгъэ ошхэр кыизэкIэпIыкIохэу амыгъэхьэхэмэ, тхьамафэклэ аухынэу тэгугъэ. Мафэ къэс комбайнэ 50-м нахь мымаклэу тигубгъохэм ащэхыжьы. Пчэдыжьрэ осэпс кыизэрехырэм ыпкIэ кыкIыкIэ, шынэгъакIэ илэ мэхушъ, щэджагъом нэмысэу хэхьанхэ алэкIырэп. Ау ащ пае къэмынэу лэжыгъэм илухыжьын епхыгъэ IофшIэн пстэури игъом зэшIохыгъэ мэхъу.

Пстэумкли бжыхъэсэ хьэ гектар 2110-рэ Шэуджэн районым щыхалъхьэгъагъ. ГурытымкIэ лъытагъэу, зы гектарым центнер 41-рэ кырахыжьызы, тонн 8651-рэ аугъоижыгъ. Мыгъэ хьэм кыкIыгъэр ашIомакI, огъум зэрар кыыхыгъэу ары Анзор зэриуагъэр. Бжыхъэсэ коцэу апхыгъагъэр гектар

Мэкъумэщ МхъызмэтшIэ-пIэ инхэм ащыщэу Къэгъэзэжъ Мурат зипэщэ «Заря» апэ ит, зы гектарым, гурытымкIэ лъытагъэу, центнер 52-рэ кырахы.

14590-рэ хуштыгъэ. Тэ тызщыклогъэ гъубдж мафэм, бэдзэогъум и 3-м, Iуахыжьыгъэр

Пстэумкли бжыхъэсэ хьэ гектар 2110-рэ Шэуджэн районым щыхалъхьэгъагъ. ГурытымкIэ лъытагъэу, зы гектарым центнер 41-рэ кырахыжьызы, тонн 8651-рэ аугъоижыгъ.

шIэнхэр зэрэлагъэклиуатэхэрэри Чэсэбий Анзор кыизэригъэпшагъ. Мэкъумэщ хъызмэтшIэпIэ инхэм ащыщэу Къэгъэзэжъ Мурат зипэщэ «Заря» апэ ит, зы гектарым, гурытымкIэ лъытагъэу, центнер 52-рэ кырахы. ООО-у «Премиум» зыфилорэр, пащэр Лъэустэнджэл Мэдин, ащ ыуж къекIы, гурытымкIэ лъытагъэу кырихырэр центнер 50. ОтэщыкIо Аслъан зипэщэ хъызмэтшIэпIэр ахэм ауж ит, зы гектарым, гурытымкIэ лъытагъэу, центнер 48-рэ кырахы. Унэе предпринимательхэу нахь макIэу зылэжыкIэхэрэми лэжыгъэ бэгъуагъэ зилэхэр, гурытымкIэ лъытагъэу, центнер 50-м нэсэу кызыыхыжьхэрэр зэрэхэтхэми Анзор кыкIыгъэтхыгъ. Ащ фэдэу ацIэ кыриуагъ Зезэрэхъэ Аслъан, Лобанов Игорь, ЦуамыкIо Аминэ, нэмыкIхэми. ГухэкIми, мэкъумэщ лэжыахэм экIэми ялоф гъэ къэс зэфэдэ хьурэп. ГурытымкIэ лъытагъэу центнер 43-рэ нахыбэ кызымыыхэрэри Шэуджэн районым ифермерхэм ахэтых. Ахэр гъатхэм оялэ кызыщыхыгъэ уахтэу кыхэкIыгъэм тефэу чIыгухэм яшIушIэнхэ фаеу хъуи, ащ ыгъэхьу-гъэхэр арых.

Кыизэрэтыуагъэу, Шэуджэн районым тызыкIуагъэм ыуж мэфэ зытIу тешIагъ. Ащ фэшI

гектар 5100-рэ. Зы гектарым, гурытымкIэ лъытагъэу, центнер 48-рэ чIыгулэжхэм кырахы. Ау илъэс къэс центнер 50-м ехъоу кырахыжьэу зыщесэгъэхэ районым ари ашIомакI.

— Лэжыгъэу Iуахыжьырэр, шынэгъакIэу илэр процент 14-м шIомыкIызы, хьамбархэм ачIэлъхьэгъэныри Iоф шъхьалэхэм ащыщ, арышъ, ащ ыуж итых чIыгулэжхэр, — ыуагъ Анзор. — Зытырахыжьыгъэ чIыгухэми, лэжыгъэр зэраложьырэм лъыпидзагъэу, уарзэр ацаупкIэтэжы, хажьухьажы ыкли ар чIыгъэшIу мэхъужы. Ащ фэдэу мафэ къэс гектари 120-рэ фэдиз хагъэкIызы, гектар 1800-м ехъу аупкIэтэжыгъах.

Ошх мы районым мыгъэ щымылэгъахэу пIон плъэкIыштэп, Анзор кыизэриуагъэмкIэ, чIыпIэ-чIыпIэу кыщещыгъ, ау лэжыгъэм фэхъугъэп. Ащ фэдэу ошхэр зэрэмаклэхэм гъэтхасэу халъхьагэхэм иягъэ арегъэкIы. Игъом лэжыгъэр чIыгум езыгъэклиушъугъэхэм ялофхэр нахышIух, ахэм ятыгъэгъази янатыри дэгъоу ахэхъуагъ. Нэр плэпахэу тыгъэгъэзэ хьасэхэр гъожыбзэх. Арэу щытми, ахэми псыр ящыклагъ.

— Гъэтхасэхэм яхэлъхьан нахь зыгъэгужъуагъэхэм ялоф-

хэр нахь дэих, натрыфыр лъхъэнчэ дэд, тыгъэгъазэм зельахъэ, — ыуагъ Анзор. — Ащ мымаклэу зэрар тигъэшIынкIэ шынагъо. Комиссие зэхэтщэнышъ, тхьамафэу кыхьащтым губгъохэр къэткIухьанхэ гухэлъ тIл. Огъум иягъэ зэригъэкIыгъэр зыфэдиыр дгъэнэфэн фае. Зы лъэныкъомкIэ, ошхыр зэрэмаклэм шлуагъэ хэлъ, бжыхъасэхэм ялухыжьын игъом аухышт, адрэ лъэныкъомкIэ, зэрар къехъы, гъэтхасэхэм янахыбэр егъэкIоды.

Районым ихъызмэтшIэпIэхэм лэжыгъэм илухыжьынкIэ ялоф-

а уахтэм кыкIоцI Iуахыжьыгъэр зыфэдиыр телефонкIэ зэдгъэшIагъэ. Мэкъу-мэщымкIэ отделим кыизэрэщытыуагъэмкIэ, коцэу аложьырэр гектар 7000-м нагъэсыгъ.

Джащ фэдэу мы районым ичыгулэжхэм рапс гектар 335-рэу ялагъэри Iуахыжьыгъах. Мыгъэ ащ кыытыгъэми ыгъэразэхэрэп. Зы гектарым, гурытымкIэ лъытагъэу, центнер 18 кырахыгъ, тонн 603-рэ аугъоижыгъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

«Силадыгэгу сыщигъэсыгъэп»

Непэ зигугу кэсшышт бзыльфыгэр республикэм щызэлашлэрэ цыф. Зым иньбджэгү, адрэм инэлуас, яцэнэрэр илофшлэнкэ еолэнэу хугуэ. А зэкэми Къэзэнэ Мулиэт ыгу икэбзагэ, ихупхыгэ, игумэкылагэ, илофшлэн гуетыныгэшхо зэрэфырилэр зэхашлагэу щыт. А зэпстэуми кыхэхэжы зэрэпатриотыр, лэпкэ зэхэшлэхо зэрилэр, уцыгугын лъэкынэу зэрэщытыр.

Джырэблагэ ащ «АР-м культурэмкэ изаслуженнэ лофыш» зыфилорэ щытхуцлэр кыфагэу шэшаг. Ар тефэ шыпкыу алытаг Лъэпкэ тхылъеджапэу, культурэм и Министерствэу зыщылэжыгэхэм, непэ лоф зыщылэрэ Гэорышланпэу архивхэм ялоф фэгъэзэгум икыулыкхушэхэм. Сэри а хугуэ-шлагэр ары ащ зыфэгъэзэнэу кызыхэкыгэр.

Я 90-рэ ильэсхэм Урысыем зэхэуахыныгэу щытхугэхэр лэпкэ макэу ащ щыпсэхэрэми анэсыгэаг. А лъэханым лэпкэ зэхашлэм зыкызырилэтыгэм ялахышхо хэлъыг пшэшэу ыкы клэпэ ныбжыкыгэху Москва щеджэхи, хэкум кэкложыгэхэм. Ахэм ялэрэ сатыр хэтыг Мулиэт. А лъэханымкэ кедгэжыг ащ фэгъэхыгэ ситыгэ.

— Лъэпкэ зэхашлэм икыушын ыкы патриотизмэм зыкылатын сэркы, сифгусагэхэмкы Москва кыщегъагэу кысшлэ-

гу ашлыштыг. Ныбжэ зилэ цыфхэри — шлэныгэлэжхэр, тхаклохэр, культурэм ыкы искусствэм ялофышлэхэр кедгэблагэщыгэх. Ащ фэдэу Шхы-лэхэ Абу, Тхаркыохэ Юныс, Цукэо Алы, Тыркуем кыкыжыгаклэу Мэщфэшу Нэджэдэ, Голландием щыпсэрэ Фэтхы Рэджэб ыкы нэмыкыбэхэм талуклэщыг.

А лъэханым Мулиэт ичаныгэу ыумэхыгэу усаклоу Ацумыжэ Разиет усэ дахэ фызэ-хилхыгэаг, етланэ ар тхылъым кышыхиутыгэаг.

Ау тхылъеджапэм ащ фэдэ зэхэхэшхохэр кымыкыгэху пашэм зелом, ащ дедгэштаг ыкы Лъэпкэ театрэу тызэрагэблэгъагэм лофтхыабзэр щызэхатцэу тыублагэ. Етлани бэ темышлэу ащи лофыгэхэр кызыщэтэдджхэм, Хэот Заур тыригэблагэи, аужырэ ильэсым филармонием тычызэхэхыг. Ау хыкышым изэхэцэн кыныгэу гэнэфагэу кыпыкыштыг,

ар кызыклэмылоштыр! Тэ, адыгэхэм, зыгорэ кэкложы-ныш, тызыфаер кыт-фишлэнэу ренэу тэгугэ» зелом, сыкыгэбли, запискэ стхыгэ «От имени адыгской молодежи слово просит Мулиэт Казан из Майкопа» слуи.

Тхыгэр нэмысыз кыс-сэджагэх кысшлэшыг, сырагэблэгъаг. Сценэм сызэрэклолагэр кэсшлэжырэп, конгрессым изэхэ-щаклохэм ялэу Фэтхы Рэджэб кэлаби, слэпэ кыубыти, сидицэаг, ау сыпхырызыштым фэдэу сыщыт. Етланэ гу тешлы-хы, залым сыхалпы, салыгушлагэ... Члэхэр зэкэри кысылгушлэжыг... Ащ лэпытэу гу кызылэпыс-шыхыжы кыезгэжыг: «Емыкы кысфэшумыш, ау силадыгэу сыщигэ-сыгэп. Непэ кышлуагэ-хэр тиныбжыкыгэхэм зэхыгэмэ шэуигогу нахыбэ кытхыащтгэагэу кысшлэшы. Ныбжыкыгэхэм ацлэклэ сэлэм кышлэсхынуу сыфэаг».

Сыкыжыгэхэм зэхум Мэщбэ-шэ Исхыкэрэ делегацием ипашэу Пэнэшу Русланрэ кысфэразэхэу кысшлэшыгэу кысшлэшыг, лыгэу кызырэ-сымылауагэм паецтын...

Общежитием тисыг, сиунэ цыкыкы ныбжыкыгэхэм кышызэрэуагэиштыг. А лъэханым

щыпсэрэ тиунэкыш Къэзэнэ Яхы дахэу кыпэгыокы, зэрэ-коллективэу иунэ ригъэсыгэаг, ыналэ атетыг. Етланэ ащ тхы-уегэпсэу раложыным пае абхазхэм кырагэблэгъаг. А лъэханым Ардзинбэ Абхы-зым ипэшаг. Ар Яхы зыфаем-кэ кызыеупчым, рилауаг зы-парэми зэрэщымыклэрэ, зыфэе закьор адыгэу Кавказым исхэм алыкэ зэрэшлэигоу ары. Автобус зэтэгэпсыхыгэу кырати Къэ-занэхэр зыщыпсэрэ чыплэхэр кыкылухэзэ Ады-гейм кызыклэм, Мурэтэ Чэпае нэ-луасэ сыфилыг, тиунэкыш тикыу-джэ едгэблагэи тхыкыгэаг, етланэ сэ Америкэм сы-ригэблэгъаг.

Щэлэ Казбек-рэ Клубэ Саидэрэ Америкэм зэкложэм егэблэгэу тхылыр кызы-даригэжыг. США-м кызые-кыжыхэм Казбек Мулиэт зылуигэ-кыг, гуцылэгэу ужим «а пшэ-шэжыгэр тыдэ бгэакуагэми укыгэуагытэ-жыштыг» ыло-гэаг.

Къэзэнэ Яхы лэклэ зилэу, цыф-хэр зыгэдэлэн зиамап лэу Аме-рикэм исыг. Ащ

ишлэгэшхо кэкложыг адыгэу лэкылым щылэхэм мыщ якэклон-нахэ псынклэ хунымыкы. Лэу тхылуэ Адыгэ хасэхэм ялы-кыхэр зыкытхэжыгэр а лъэханым (Ельциным игъом) юстициемкэ министрэгэу Калмык Юрэ лэкигэжыгэаг. А уахтэм Урысыем шыбырсырыг, Унэ Фыжыым танкхэмкэ зэрэ-охэрэр телевизорымкэ Аме-рикэм зыщалэгэу, Яхыам иунагэу лэшэу гумэкыгэаг,

псауу орэкложыри нахыбэ фэагэхэп. Етланэ зыгэзэжы-гэм зы мафэ нахэ темышлагэу ыкыуу зыкылырсыр дунаим ехыжыгэаг, кыныбэ унагэом ыльэгуг. А лъэханым Мулиэт Америкэм быбнэу зыгэжыгэ-рыгэу щытыгэти, кыфытеохи кыралуагэу клэлэр зэрэщымы-лэжыым кыыхэкыгэу агэшлэн зэрамылэкыштыр, мыкыломэ зэрэнахышлур. Ау кыныр текы-гэагэу клэныр кырыгэагэу пшэагэм. Билетри ытыжыгэп, дунаим ехыжыгэу клэлэр Ады-гейм кэкложэу зыгэжыгэ-рыштыгэти, ащ икыашхэ тыратэкынуу мыщ рици чыгу зыдици кыуагэу, кыныри адилэ-тыг. Бынэу зыхэхыгэу лэшэу игопаг.

«Тхэм кытитыг, тиунэ исэу, иплэ хэлэу тыхыжыг, — ылауаг ным. — Тхэм кызысе-тым, ыналэ ар кыритхаг. Кэухэлэатэр кымыфэхэу, мэшлэхэуагэу мыхыу, сиунэ исэу Тхэм ыдэжэ ыщэжыг. Ащ сэ сэд хэсшыхыан, кысити, сыхыжыг. Мыхыунхэр слоу, мытэрэзэу сызекломэ, Тхэм «сэ шлагэр умыштэрэмэ, джы-ри клэлэхэр уилэх» кысылэшт», — ылауаг ным.

— Клэлэм тлэку ыгу узыштыг, ятэу Урысыем кэккыуагэр быр-сырым кызырэхэхыгэу лэ-шэу ыгэгумэкыг. Ащ фэдэ гумэкыгэр фэшылагэп. Янэрэ ятэрэ кыжыгэи, зэрэлэгэуи, гушлагэу ялэу зэдышсы, клэлэм зыгэпсэфынэу иунэ ихыи зыригэагыгэу ыпсэ хэкыг. Клэлэм пае сэдэкэ тынэу ах-щэ кысати, мэщытэу Адыгейм шашырым хысагэлхыгэаг, Къэзанэхэми сэдэкэ тынхэр кыфысагэхыгэаг. Адыгэ чыгоу зыдэхыгэр кэхалэм тхы, зэкэ адыгэу дэлхэм тлэку-тлэку атыратэкыгэаг.

Ахэджэ Мэджыдэ ылогэагэр ренэу сыгу кэкыжы. «Дунаим сытетыжыныр шлэгэшлэгэ-ныжэп, сыда плэмэ силэгухэу гашлэр кыздэзыгэшлагэхэр щылэжыг. Мыдрэхэм ашлэгэ-шлэгонэп кыапорэр, ау мэулы-тэхэш, тлэку кедэлэх» ыло-штыг. Непэ сэри ащ тетэу кысшлэшы. Ильэс 20 — 30-кэ узэклэбэжымэ, патриотизмэгэ-шхоу, лэпкэ зэхашлэу зыкызы-лэтыгэагэм ехыллэгэу кыбар-хэр непэрэ ныбжыкыгэхэм зэ-рашлэмыгэшлэгонэу сыгу кыо.

Мулиэт идунэтетыкыкэ бгэ-шлэгонхэр хэтыг. Имылофэу, апэрэмкэ, кыпшлэшыхэрэр зэшлуиынхэу, цыфхэу лэпылэгэу зыщылагэхэм зыкыфагэзэу бэрэ кыыхэлы. Лэпылэгэу зэра-фэхыгэм пае «сыкыпфэраз, Тхэр разэ кыпфэхэу, ащ нахэ псапэ умышлагэми, джэнэтыр пфызэлухыг» кыралэу мэху. Сыдрэ лоф пыхыгэми, гынэм нигэсэу ыгэгэклэшт, мызэу, мытлоу кыфиггэзэжыштыг. Ащ пае иньбджэгухэм «синдром отличника» алоу кыыхэкыш, Мулиэт мэщхы, ылэхомбэ цы-кы уашыом фэгъазэш, «зэкэри Тхэм кыелэгэу» ело.

СИХУ Гоцнагу.

шы, — кыелатэ Мулиэт. — А лъэханым Кышэкэо Алим адыгэхэу Москва щеджэрэ ныбжыкыгэхэр зехищэщыгэх. Ахэр ГИТИС-м, Литературнэ институтым, мээ хызмэтымкэ инсти-тутым ыкы нэмыкыхэм ащеджэрэ ныбжыкыгэхэр арыгэх. Ащ фэдэ зэлукыгэхэм адыгэм кыкыгэу гыогум, непэ идунэтетыкыкэ, икультурэ ташытегушлэщыг.

Тыкызыкыжыгэм, мыщ тыше-джагэу, ныбджэгэу щытилэу щытэпти, тызедеджагэхэмкэ тызэлукыштыг. Чэнышхэ Людэ «Адыгмакь» лутыг, Жаклэмыкыо Светэ тхылэ тедзэлэм лоф щылэщыг, Хуанэго Саидэ культурэм и Гупчэ, сэ Лъэпкэ тхылъеджапэм лоф ащылэщыг.

А лъэханым Америкэм клэрэр мэклагэу, ау сэ сыклонэу синасып кыыхыгэаг. Ащ ады-гэ ныбжыкыгэхэр зэрэщызе-хэхэхэрэр кызыфэсэлэуатэм, Сулейманов Юныс, Безрыкыо Аслан, Хыакыу Аслан, Цундышк Заур ыкы нэмыкыхэм тэри ащ фэдэ зэхэхэхэр тшынхэу итхууаг. Хыкышхэр ащ тетэу Лъэпкэ тхылъеджапэм щызэхатцэхэу едгэжыг, ныбжыкыкэ бэдэдэ ахэм кыакуалэщыг. Сыдрэ лэныкыокы гэхыгэу зилэ цыфхэр кедгэблагэ-щыгэх. Ахэм ныбжыкыгэхэм упчлэхэр аратыштыгэх, зэхэгэу-щылэжыштыгэх, клэуым джэ-

хыкыгэхэм кыгэагэу яптыштыр, кышэонымыкыкэ апэрэ чыплэр зыхыгэхэм шлэхыафтынэу пэб-гохыштыр рыпщэфынхэу ах-щэ уилэн фэагэти, а лъэханым комсомолым ипэшагэу Хыпэкэ Аслан дэжэ сыкыуи еслагэ ныбжыкыкэ лофым тызэрэпылыр, лэпылэгэу зэрэтищыкыгэр. Шыпкыкэ, кыддыригэштаг, ахыщэкы кыдделлагэ, ицыфхэри кытфигыаклоштыг. Ау лофэу тызпылыр кэралыгэу лофэу щытын фэагэу, ныбжыкыкэ кылым ыпшэу рилхыажыгэр хэбзэ лэпылэгэу щымылэу ильэсыбэрэ клэпшын лъэкынуу щытыгэп.

Къэзэнэ Мулиэт 1991-рэ ильэсым адыгэмэ я Дунэе кон-грессэу Налчык щыкыуагэу хэлэжыгэаг. Кэралыгэу 42-мэ кыарыкыгэу адыгэхэр ащ кы-кыплэгэагэх. Ащ фэгэжыгэу сигушылэгэу сеупчы.

— Конгрессым сыкыуагэу Черкескэ щыщ Къэзэнэ Светланэу Москва щыпсэрэм нэ-луасэ сыфэхуу, — кыелатэ ащ. — Сыкыгушылэнэу щытыгэп, ау а зэлукышхом нахыжыгэхэм кышлорэр зызэхэсэхым, лэ-шэу сыгу кылытыг ыкы Светэ еслагэу мыщ гэшлэгонэу кы-щылауагэхэр тиныбжыкыгэхэм зэхэхыгэмэ зэрэдэгугэр. Залым ныбжыкыкэу члэсыр мэ-клагэу, президиумым зыпари хэсыгэхэп. «Кыапорэр зэкэри тэрэз, адэ сыда укыдэкуаеу

тызлэхысыжынуу тшлэщыгэп, тшлэрэм зэкэми мэханэ ялэу кытшлэшыштыг. Ау сыкыгэ-шай сымэдджышым сызычлафэм мэклэ-маклэу тлоф зэхэжыг.

— Америкэм узэрэклога-гэр сыдэуштыгэу угу кыин-жыг? — сеупчы сигушылэгэу.

— Америкэм сызэрэкуагэм кыбар гэнэфагэу пыл, — кы-елатэ Мулиэт. — 1991-рэ ильэ-сым абхаз кэралыгэу ансам-блэр Америкэм зэклом, ащ

ТхылъыкIæхэр

Щыгъыжъые блэрым фæдæх

Адыгеим, Къæбæртæ-Бæлкъарым, Къæрæццæ-Щæрджæсым ятхæкIо гъæшлуагъæу, СССР-м, Урысыем, Адыгэ Республикæм я Къæралыгъо премиехэр, М. А. Шолоховым ыцIæ зыхырэ литературнæ шлухъафтыныр, литературæмкIæ Дунæе адыгæ премиер кызыфагъæшъошæгъæхæ МæщбæшIæ Исхъакъ иусæ-сатыриплIхэр зыдæт тхылъыкIæу «Щыгъыжъый» зыфилорæр Мыекъуапæ, Адыгэ республикæ тхылъ тедзæплæм пчъагъæмкIæ 300 хъоу мы илъæсым кыщыдæкIыгъ.

Илъæс 60-м шъхъадæкIыгъæу адыгæ тхыгъæ литературæм щылæжъæрæ тхæкIошхом итворческæ хъарзынæщ поэзиæмкIи, прозæмкIи, нæмыкI литературнæ шлуашæ зилæ произведениæхæмкIи бай. ТхылъыкIæм кыдæхъагъæхэр сатыриплIхэр арых. Ахæм нæм ыльæгъоу, гум зæхишIæу, псæм телæбæу, тхæкIо-гупшысæкIор, усæкIор зымыгъæгупсæфырæ е зыгъæрæхъатырæ щылæныгъæ лъæныкъуабæр ащыгъæунæфыгъ. СатыриплIхэр адыгæ щылæкIæ-псæукIæм икуупIæ кыыхæхыгъæх, жабзæкIæ пылухъанчъæу псыхъагъæх, купкIышлу яI — дæгъури дахæри; дæири Iæери ащыгъæунæфыгъ.

ыцIæ унæмысæу, узылыщæу, уигъæгупшысæу. Усæн-тхæныр гъашIæ зыфæхъугъæ Исхъакъ исатыриплIхæми губзыгъагъæр ащæлорышIæ, адыгæ гушылæжъæхæм узæраулушæу, мы усæ сатыриплIхæми ухæтми ор-орæу узæрагъæппыжъы — дæгъури дæири кыпфызæхафы. Уаджæнæу зæбгъажъæкIæ, плæкIæулашIæхæзæ, джыри кыкIæлпыкIлоштым удæгулæу зæпымыгъæу уаджæ, аузæ адыгæбзæ жæбзæ къабзæр, адыгæ гупшысæкIæ, ушъыир нафæу, гъæсæпæр шъабæу кыюпкIыплæх. ЗыдæмышIæпæу гукIи, шъхъæкIи тхæкIошхом угоуцæ, ори бæшIæгъæу мы гупшысæхэр кыпхæхъагъæу зæрæпхæсхæм, ау зыкIи зышIобгъæлофæу, нæлæнальæу къæппыпыхæу, зæбгъæзафæхæу кызырæхæмыкIыгъæм урæукIытæ. Ау тхæкIошхом имæфи, ичæци — игъашIæ зæрæщытæу Цыфым ищылæныгъæ дæхæным, тхъæгъоным, тынчыным; шъыпкъæр пытæным, нæфыр мыкIосæным; заохэр щымылæнхæм, цыфыгухэр зæфæхъалæлынхæм, шъхъафитыныгъæ-зæфагъæр хæткIи сыдкIи мыулæгъуæнхæм, пIы гушъæм, тыгъон мыухъыбæм тызæлæамыштæным зæрафæгъæхъыгъæхæм гу зылъуагъатæзæ, «опсæу, О, гупшысæкIо-усæкIо емызæщыжъыр!» — еплæ пшIоигъо уашIы.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сибжыхъæ машIо

мæшIо жъоку,
Сыгу егъатхъæ — фæбæ нап.
Ауштæу сIоми,
модæ сиошъогу
Итыгъæпсы спсæ ифаб.

***

Гумрæ псæмрæ зæрæшIæхæмæ,
ТIуми ашIæщтыр
сыдым фæсшIæн.
Ахэр хъæренæ зæдæшIæхæмæ,
ЯкIæпсæ пытæ сæ афæсшIын.

***

Щылæныгъæр лъæплæ,
Ар зыпæсшIыни щымыл.
ГъашIæр — намыс, напæ,
Напæри сигъæшIæ щыл.

***

Цыфы шхæкIыгъæм
НæкIыгъæр ишъогуоп,
Зышъо пкIыгъæм
РикIыгъæр ижъогуоп.

***

Ощым зæлæтыфæ
Пхъæми зæгъæпсæфы.
Чыфæр еотыфæ
Зæптырæм Iæ кыппещæфæ.

***

Сæгугъæ, сæгугъæ, сæгугъæ,
Джæ гугъæ нæфыр сыд фæд?
Ащ пæе сæ гъогубæ скIугъæ,
Ар синеушæу кысфæт.

***

Джыри неущ, неущ
Мафæри къæкIошт,
Непæ фæдæу къæуш
Ащи кыуиуиошт.

Ушъый нæшанæри, гъæсæпæтхыдæ шъабæри къæбæкIы МæщбæшIæ Исхъакъ исатыриплIхæм — «щылакIæм ифыжъы, ишлуци», зæралæу, ишлуи, ибзæджи ащызæхæушIæ.

ТхæкIом иакъыл-гулпытæ, ичыжъæрыплæ зынæсырæм ишæпхæх мы усæ-сатыриплIхэр.

НæкIубгъо 500-м ехъурæ тхылъ тхæпæхæм сатыриплI мини 2-м нахъыбæ атет. Мыхæм уаджæ

зыхъукIæ, тхæкIошхоу МæщбæшIæ Исхъакъ игупшæлæу куюу зæрæчIæлæбæрæр, ышIæрæр зæрæбæр, имæфæ такыкыпæ пæпчъ усæн-тхæн гупшысæкIæ зæрæушъагъæр, зæрæлофшIæкIошхор, ышIæрæм зæрегугъурæр кыпфагъæнафæ. Усæ кIæкIхэр тхылъым щызæхæгъæкощыкIыгъæхæп: жъогъо-жъые-щыгъыжъые блæрхæу кыщызæкIæлæуæкIош, ау ахэр зæкIæ зæхъылæгъæхэр Цыфыр ыкIи ащ ищылæкI, ипсæукI, иду-нæететыкI.

Адыгæхэр лъæпсæшхо зилæ лъæпкыжъых, яфольклори ащ диштæу куу, уетIæ зæпытыгъæкIи

КъБР-м кыыратхыкIы

Лъæпкыбзæхæм якъæухъумæн

КъБР-м и Общественнæ палатæ мæкъуогъум и 26-м бзæхэр ухъумæгъæнымрæ ахæм зæрарагъæджæшт шыкIæмрæ афæгъæхыгъæ зæукIæ щылагъ. Джырæблагъæ Урысые Федерацием и Къæралыгъо Думæ идепутат куп бзæм фæгъæхыгъæу къахалъхæгъæ законопроектим ар ехъылæгъагъ. Гурыт еджаплæхæм ачIæсхæм яныдæлфыбзæ ежъхæм яшIоигъоныгъæкIæ зæрамыгъашIæми хъунæу кызыщилорæ законопроектыр умыгъæшIæгъонæу щытæп.

ЗæукIæм хæлæжъагъæх КъБР-м гъæсæныгъæмрæ шIæныгъæмрæкIæ иминистрæ игуадзæу ЩæнтIыкъу Иринæ, КъБР-м и Общественнæ палатæ культурæмрæ къæбарлыгъæлæс амалхæмрæкIæ лпыплæкIо купым ипæщæу ХъæшлуцIæ Мухъæмæд, Дунæе Адыгæ Хасæм итхæматæу Сæхъуэрæкъо Хъаутий, «КъБР-Медиа» зыфилорæм ипæщæ игуадзæу Дзыгъул МуIæд, Къæбæртæе Адыгæ Хасæм итхæматæ игуадзæу Шъоджæн Аминæт, КъБР-м итхæкIошхом я Союз ипæщæу Бепæв МутIалип, тхылъ тедзæплæу «Эльбрус» бæлкъар литературæмкIæ икъутамæ ипæщæу Табаксоев Мухътар.

— Тызæрæщыгъуазæу, КъБР-м и Конституциæ адыгабзæри, бæлкъарыбзæри, урысыбзæри къæралыгъуабзæхæу щытхыгъæх,

— кылуагъ ЩæнтIыкъу Иринæ. — Ауштæу зыщыткIæ, тызыхæт къæралыгъом ипшъæрылæ шъхъал бзищри зæфæдæу ухъумæгъæныр. Лъæпкыбзæхæм ягъæ арамыгъæкIæу, ахэр шIæныгъæ зыщарагъæгъотырæ IофшIæплæхæм амал имылæу зæращырагъæджæн фæм фæгъæхыгъæу IофшIæгъæхэр ретæгъæкIошхы. Гушылæм пæе, адыгабзæмрæ бæлкъарыбзæмрæ гурыт еджаплæхæм зæращырагъæджæшт программæр министертæвæм ыгъæхъазыри, Урысыем гъæсæныгъæмрæ методикæмрæкIæ щылæ Советым федеральнæ реестрæм хигъæхъагъ. Министертæвæр лъæпкыбзæхæмрæ литературæхæмрæкIæ щылæ тхылъхэр гъæкIæжъыгъæнхæм ыуж ихъагъ.

Къалæтыгъæ Iофыгъом фæгъæхыгъæу купкI хæлæу къæгу-

щылагъ Шъоджæн Аминæт. Ащ кыыхигъæщыгъ къахалъхæгъæ законопроектим тетæу адыгабзæмрæ бæлкъарыбзæмрæ еджаплæхæм ащарагъæкIушIæм лъæпкхæм шлуагъæ зи кызырафимы-хыщтыр.

ЗæукIæм кыщылауагъæхэр кызызæфихъысыжъæхæзæ, ХъæшлуцIæ Мухъæмæд кыыхигъæщыгъ лъæпкыбзæхæм афæгъæхыгъæ законопроектыр пхырыбгъæкIы зæрæмыхъуштыр, Iофыгъоу къалæтыгъæмкIæ тхыгъæхэр УФ-м и Президентæу Владимир Путин, УФ-м и Федеральнæ ЗæукIæ ФедерациемкIæ и Совет и Тхæматæу Валентина Матвиенкæм, УФ-м и Къæралыгъо Думæ и Тхæматæу Вячеслав Володиным афæгъæхыгъæн зæрæфаер.

ТАБЫШ Динара.

Усаклоу, общественнэ Юфышлэшхоу Сергей Михалковыр кызыхьугьэр ильэси 105-рэ хьугьэ

Хэгъэгъум итарихъ, икультурэ ыгъэбаигъэх

Зэльашлэрэ советскэ ыкли урысые поэт хьушт Сергей Михалковыр гътхапэм и 13-м, 1913-рэ ильэсым кьэхьугъ. Ны фэхьугьэр медсестрау ыкли педагогэу Ольга Михайловнар ары, ятэу Владимир Александр ыкьор интеллигенцие лэкьольэш кыхэкьыгагъ. Шьэожьыер унагъом апэрэ сабыеу кыхьухьагъ, ышнахьыклэхэу Александррэ Михаилрэ ягъусэу Подмосковьем иклэлэцыкьлугъо тхьагъо щыкьлугъ.

Кьоджэ еджапэр Михалковхэм «ялэкьо нэгъо-унэ» пэчыжэ хьазырыгъ, ащ кыхэкьлэу клэлэцыкьлэхэм яплуныгъэ фэгъэзэгъэнэу Эмма Розенберг гувернанткэу афауытыгъагъ. Бзыльфыгъэр ильэпкыкьлэ нэмыцыгъ. Эммэ эклэубытэгъэ-пытэгъэ ин хэлъэу клэлэцыкьлэхэм юф адишлэщтыгъ, шьэожьыер кьыорэм блэкьынкьлэ щынэщтыгъэх. Сергей эклэ предметхэм анахь ыгу рыхьыщтыгъэр нэмыцыбзэр ары, ащкьлэ гушылэщтыгъэ ыкли шьхьафитэу Шиллер ыкли Гете ятхыгъэ текстхэм кьяджэщтыгъ. Охътэ кьаумэ зытешлэгъэ уж унагъор Москва кощыжыгъагъэ ыкли клэлэхэр еджапэм кьлугъэх.

Ау джыри Михалковхэм яунагъо кощын, ежэ Сергейи, ышхэри, ямыгопахэу, нэмыкь еджаплэ щеджэнхэ фаеу хьугъэ. Ар Ставрополь краир арыгъэ.

Еджапэр кызеуэхым, Сергей Михалковым Ставрополь краир кьыбгынагъ ыкли Москва кьэкложыгъ.

1933-рэ ильэсым С. Михалковыр гъзетэу «Известием» ивнештатнэ корреспондент мэхьу. 1930-рэ ильэсхэм иапэрэ клэлэныкьыо Сергей Михалковым иапэрэ сборник кыхауыгъ ыкли иусэхэр советскэ цыфхэм агу рыхьыгъэх.

1936-рэ ильэсым джыри гъзетэу «Известием» С. В. Михалковым иусэу «Светлана» зыфилорэр кыхьагъ. И. В. Сталиным ыпхьу (Светлана ыцлагъ) усэр лъэшэу ыгу нэсыгъ ыкли ащ а уахьтэмкьлэ, щэч хэмылэу, мэхьанэ авторымкьлэ илагъ.

Я 30-рэ ильэсхэм агузэгу усаклом пионер ордэ дахэм изэхэлъхьанкьлэ зэнэкьокьум хэлэжэнэу кьыралугъ, усэхэр ытхыгъэх. Ипроизведениеу «Три гражданина» зыфилорэр редакторым анахь ыгу рыхьыгъ, журналэу «Пионерым» кыхьагъ. Ау зы усэм кышымыуцоу, сабийхэм апае поэмэ шьыпкьэ ытхын гухэлъыр мыщ дэжыым кьэушыгъ, ар тхылъеджэхэм зэфэдэкьлэ яклэсэ ыкли зэльашлэ хьугъэ «Дядя Степа» арыгъэ. Журналым иредаторэу Борис Ивантер поэмэм еджагъ ыкли лъэшэу ыгу елугъ, емыхьырэ хьышэжьэу кыхиуыгъ. Лыблэнагъэр, шьыпкьэгъэ-зэфагъэр, псэемыблэжынгъэр Дядя Степа — хэгъэгум ицыф ин — ишэн шьхьэлагъэх.

Зэо ильэсхэм

Хэгъэгум зэошхор кызежьагъэм бэ темьшлагъэу усэкьлэ

шлагъор кьулыкьум ашагъ. Ильэс эклэлъыкьлэхэм военнэ корреспондентыгъ. Зышхьафитынгъэ паекьлэ заорэ хэгъэгум игухахьо кьыригъэблыгъэу С. В. Михалковым фильмитумэ апае сценариехэр ытхыгъ: «Бой под Соколом» ыкли «Фронтовые подруги» зыфилорэр, а сценарием паекьлэ усаклом ыужыкьлэ Кьэралыгъо премиер кьыфагъэшэшагъ.

1943-рэ ильэсым Сергей Михалковым иньбджэгъу дэгъоу Габо игъусэу союзнэ кьэралыгъом игимн тхыгъэн зэнэкьокьум хэлэжэнхэу рахьухьагъ. Михалковым итхыгъэ И. В. Сталиным нахь ыгу елугъ. Гъэтэрэзыжыын цыкьлэхэр ыкли хэгъахьохэр илэхэу а гимным итекст аштагъ ыкли 1944-рэ ильэсым пым жэхэкуатэхэрэм кьалугъ, зэрэхэгъоу щылулгъ. 1977-рэ ильэсым авторым ипроизведение иятлонэрэ редакции ытхыгъ. Кьэлэгъэн фаер я XX-рэ лэшлэгъум ыклэм С. В. Михалковыр УФ-м игимныкьлэ итхын зэрэхэлэжьагъэр ары. Ыпэрэхэм афэдэу, мы тхыгъэри анахь дэгъукьлэ алытагъ, щылэхэм кьахьахыгъ ыкли 2000-рэ ильэсым курантхэм яжыынч макъэ клэтэу Михалковым иусэхэр оредышлом илэхэу зэхэтхыгъэх.

Зэо ужым

Зэошхор заухым, Сергей Михалковым иклэсэ сэнэхьатэу клэлэцыкьлэ усэхэм ятхын пидзэжыгъ. Усэ шьуашэм илэхэу баснэхэри етхы, ахэмкьлэ лэпэлэсагъэр кыхьэщыгъ, икьарыу елгыфэкьлэ Михалковым усэбаснэ 250-м нахьыбэ кьылэкьлэ кьыгъ.

Клэлэцыкьлэ дунаир гукьлэ ришлыкьлэпэу, афишлэрэр шломакьлэу тхаклор щылагъ. Усаклом чанэу, ыгукьлэ ыгъахьэу мультипликационнэ фильмэхэм ясценариехэр ыгъэхьа-зырыщтыгъэх. Анахь советскэ мультит дэгъухэу шлур ыкли чэфыгъор зыхэлэхэм ащыщы, гушылэм пае, «Здесь не кусаются», «В Африке жарко», «Как старик корову продавал», «Зайка-Зазнайка», нэмыкьлэхэри. Сергей Михалковым фильмэхэу «Три плюс два», «Новые похождения кота в сапогах», «Большое космическое путешествие», нэмыкьлэхэми ясценариехэр ытхыгъэх. Зэдзэкьын юфшлэнри иклэсагъ. Инхэм алаекьлэ усаклом пьесэхэр ытхыгъэх, «Охотник», «Дикари», «Раки и крокодил» икьэлэмыпэ кьычэкьыгъэх.

Политическэ Юфшлэнышхор

И. В. Сталиным анахь иклэсэ усаклоу зэрэщытыр политическэ карьерэр ышлынымкьлэ лъэшэу кышхьхьэпагъ. СССР-м иписательхэм я Союз исекретарэу, етланэ РСФСР-м иписательхэм я Союз исекретарэу, ыужыкьлэ мы организацие итхьаматэ хьугъагъ. Хэгъэгум СССР-щтыгъэм и Апшэр Совет идепутатэуи кыхьэкьыгъ. А экьлэ зыгукьлэ зымыштэхэрэм усаклор клэнэклалэ зышлыхэрэри ахэтыгъэх, ау С. В. Михалковыр усэкьлошхо ыкли юфшлэкьлошхо емызэщыжыгъ. Литературэм гъэхьагъэу щырилэхэм апае (лэнкьлэ бэ имылэжьэу) Шыхьэу Андрей Первозваннэм иорден кьыфагъэшэшагъ.

Зэльашлэрэ адыгэ лъэпкь тхаклоу Мэщбэшлэ Исхьакъ инасып кыхьыгъ 1951 — 1954-рэ ильэсхэм Москва литературнэ институтым щеджэзэ, апэрэу ышхьхьэкьлэ урыс усаклоу, тхаклоу С. В. Михалковым лүклэныр, нэлуасэ фэхьуныр ыкли творчествэм ахэр ныбджэгъу шьыпкьэ зэфышлы, Сергей Владимировичыр опсэуфэ зэкьошныгъэ дахэр, шьхьхьэкьлэ-лытэныгъэр зэдырылагъ, кьагъэгъунагъ.

Мы мафэхэм Мэщбэшлэ Исхьакъ зылудгъэкьлагъ. Ипсалэ анахь кыхьэщыгъэр С. В. Михалковыр цыфхэр, лъэпкьхэр зэхэдз имылэу зэфыгъадэхэу, иклэсэхэу, ахэм шлу афишлэным фэхьазырэу зэрэщылагъэр ары. Кавказ цыф лъэпкьхэм ялитературэ зыкьегъэлэтыгъэным, хэгъэхьогъэным зафэу ар зэрэдэлэжьагъэр тхэкьло ныбжыкьлэхэм лъэшэу зэрафэгумэ-кьыщтыгъэр Исхьакъ клигъэт-

хьыгъ. Михалковым ишхьхьэгъусэу ильэс 53-рэ зыдигъэшлэгъэ Наталья Кончаловскаяри лым илофшлэгъу-гупшысэгъоу, литературэм хэшлыкь дэгъу фырилэу пшээрыл иным изэшлохын юф зэрэдашлагъэр Мэщбэшлэм хигъэунэфыкьыгъ.

— Систудентыгъом кыщегъэжьагъэу ыналэ кыстетэу, зыщыщыкьлагъэм кыздеу, литературэм игъоу сытхьанымкьлэ, зыкьэзгъотынымкьлэ лъэшэу ишлуагъэ кысэкьыгъ, дэгъоу, шлоу схильагъорэр клигъэтхэу, силъытэу, тыдэ сыщылэми, лъэпкь литературэм епхыгъэ нэшанэ горэкьлэ щысэу сыкьыгъэ-лэагъоштыгъ, сыдигъокьлэ ишлогъэшхо кысэкьыгъ, — кьылуагъ Мэщбэшлэ Исхьакъ. — Сергей Владимировичыр лэнэтлэшхоу ыгъэцакьлэрэм тегъэпсыхьэгагъ, тхэкьло организацие и Дунэе сообществэ иисполком итхьаматэу щытыгъ (ыужкьлэ сэри гуадзэу сырилагъ), ащ елгытыгъэу, гулытэ-гумэкь ин ышлэрэмкьлэ илагъ. Цыф лъэпкьхэу Кавказым щыпсэухэрэм ялитературэ кьэлэтыгъэным, лъэпкьхэм яусаклохэр, тхаклохэр кыхэгъэщыгъэнхэм ыкли зэрэфэ-шьуашэу ахэм чыплэ хэчыгъэ ягъэгъотыгъэным Михалковым юфшыхо дишлагъ. Амал илахэмэ хэти ишлуагъэ ригъэкьыщтыгъ, сэри творчествэм сыхэзыщагъэу сэлъытэ. Литературнэ институтыр кьэсылухьэ, СССР-м итхэкьло ныбжыкьлэхэм яя II-рэ Всесоюзнэ зэхэсыгъо сыхэлэжьагъ, ащ ыпкь кьыкьлэу, нэбгыритлу тыхьоу — Хабаровскэ щыщ клалэу Павел Холовымрэ Адыгеймкьлэ — сэрырэ, мэкьуогъум, 1956-рэ ильэсым Урысыем итхаклохэм я Союз таштэ-гъагъ. Джаш фэдэу мэхьанэ зилэ юфшхьабзэхэм — ежэ С. В.

Михалковыр 1957-рэ ильэсым Мыекьуапэ кызэкьлом ыкли Налчыкь РСФСР-м итхаклохэм кьэкьокьырэ ясекретариат изэхэ-сыгъоу щылагъэм сахэлэжьагъ. Михалковым игъоу ылыты, ащ сыкьыщыгушылэагъ, адыгэ лъэпкь литературэм илофыгъохэр кьэслэтыгъагъэх. Хэгъэгум литературэр зыгъэпытэрэр, зыгъэлэшырэр, цыф лъэпкь зэфэщхьафхэм ялитературэу зэрэщытыр Михалковым дэгъоу кыгурылоштыгъ, интернационалист иныгъ, цыфыгъэ-шхо хэлъыгъ Сергей Владимировичым.

Ышхьхьэкьлэ ищылэклэагъэр

Акьылыгъэ-цыфыгъэшхо хэлъэу, гумэкьл-гулытыр сыдигъокьлэ кьэбэкьлэу, экьлэупкьлэгъэ лъэгъупхьэу Сергей Михалковыр щытыгъ, иклэлэгъум кыщегъэжьагъэу, щэлэфэ, бзыльфыгъэхэми яклэсагъ. Апэу унагъо зыдишлагъэр зэльашлэрэ сурэ-тышлэу Петр Кончаловскэм ыпхьоу Наталья Кончаловскаяри ары. Бзыльфыгъэр ильэси 10-кьлэ нахьыжыгъ, дэклоними дэгъулэ-щтыгъэп. Ау усэкьло ныбжыкьлэм фэлэкьыгъ ар кыыригъэшлуныр ыкли ылапэ лэлыныр рыригъэлъхьаныр. Зэмылэгъуэгъэхэми, бгъэшлагъоу, унэгъо пытэ зэдэшлэн алыэкьыгъ. Сергейрэ Натальерэ ильэс 53-рэ зэдэпсэ-угъэх, зэдагъэшлагъ. 1988-рэ ильэсым Наталье идунай ыхьожьыгъ.

Унэгъо пытэм акъуитлу щапугъ, ахэми творчествэр гъогу афэхьугъ ыкли псынклэу янэ-ятэхэм атекьыжхэу, зэльашлэхэрэ цыф хьугъэх. Нахьыжыыр — Андрей Кончаловскэр — режиссер, народнэ артист ыкли сценарист. Никита Михалковыр — ари народнэ артист, режиссер, сценарист ыкли актер. Иапэрэ шьхьэгуэс зыщымылэжэ уж ильэси 9 тешлагъэу Сергей Михалковым ятлонэрэу кыщэжыгъагъ ильэс 48-кьлэ ежэ нахьыкьлэу Юлия Субботина, академик цлэрылоу Валерий Субботиным ыпхьу, зегурылохэу, зэрэлъытэхэу зэдыщылагъэх.

Тхаклоу Сергей Михалковыр шьшхьхьэлум и 27-м, 2009-рэ ильэсым, ильэс 96-рэ хьугъэу, илагъэ. Иакьыл дахэу кьыфэ-лорышлэжыщтыгъ. Зэчыишхо зыхэлъыгъэ усаклом гъэшлэ ушьэгъэ дахэ илагъ ыкли ежэ ыуж тарихьым, культурэм лъэужышлу кьащыгъэнагъ.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

2018-рэ илъэсым Юныгъом щыІэшт хэдзынхэм яхъулІэу телерадиокъэтынхэр зэхэзыщэшт регион къэралыгъо организациехэр

N п/п	Телерадиокъэтынхэр зэхэзыщэрэ организацием ыцІ	Къэбар жъугъэм иамалэу организацием зэхыщэрэ	СМИ-р зэралэкІагъахэрэ шыкІэр (телеканал, радиоканал, телекъэтын, радиокъэтын)	Телекъэтынхэмрэ радиокъэтынхэмрэ зэхэщэгъэнхэмкІэ лицензием диштэу СМИ-р зыщальагъэлэсырэ чыплэр	СМИ-р зэратхыгъэм ехылігъэ свидетельствэм ирегистрационнэ номер	СМИ-р зэратхыгъэм ехылігъэ свидетельствэр къазыратыгъэ мафэр	Телерадиокъэтынхэр зэхэзыщэрэ организацием юридикескэ адрес	Телерадиокъэтынхэм афэгъэзэгъэ организациер зэхэзыщэгъэр (зэхэзыщэгъэхэр)	Урысые Федерацием, Урысые Федерацием ишъолъырхэм ялахъэу уставной капиталым хэлъыр	ЯлофшІэн пае бюджет мылькоу федеральнэ бюджетым, УФ-м ишъолъыр ибюджет къыхагъэкІыгъэр зыфэдэр	ЯлофшІэн пае бюджет мылькоу федеральнэ бюджетым, УФ-м ишъолъыр ибюджет къыхагъэкІыгъэр зыфэдиыр	Телеканалыр, радиоканалыр (телекъэтын, радиокъэтын) хэушъафыкІыгъэу щытчымытыр
1	ГТРК-у «Адыгея» зыфиорэр — ФГУП-у «ВГТРК»-м икъутам	«Телеканалэу «Россия» (Россия-1)	телеканал	Адыгэ Республик (къ. Кошхъабл, къ. Фэдз, къ. Мыекъуапэ, п. Гъозэрыплъ, ст. Даховскэр, п. Каменномостскэр, с. Новопрохладнэр, къ. Садовэр, ст. Севастопольскэр, п. Усть-Сахрай, с. ХъымыщкІэй, къ. Тэхъутэмыкъуай)	ЭЛ N ФС 77-48137	30.12.2011	Жуковскэм иур., 24, къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республик, 385000	Урысые Федерацием и Правительств	100.0	—	—	Щытэп
2	ГТРК-у «Адыгея» зыфиорэр — ФГУП-у «ВГТРК»-м икъутам	«Урысые информацийнэ каналэу «Россия-24» (Россия-24)»	телеканал	Адыгэ Республик (къ. Мыекъуапэ)	ЭЛ N ФС 77-48108	30.12.2011	Жуковскэм иур., 24, къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республик, 385000	Урысые Федерацием и Правительств	100.0	—	—	Щытэп
3	ГТРК-у «Адыгея» зыфиорэр — ФГУП-у «ВГТРК»-м икъутам	«Радио России»	радиоканал	Адыгэ Республик (къ. Кошхъабл, с. Красногвардейскэр, къ. Мыекъуапэ, п. Гъозэрыплъ, ст. Даховскэр, п. Каменномостскэр, с. Новопрохладнэр, ст. Новосвободнэр, ст. Севастопольскэр, п. Усть-Сахрай, с. ХъымыщкІэй)	ЭЛ N ФС 77-48131	30.12.2011	Жуковскэм иур., 24, къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республик, 385000	Урысые Федерацием и Правительств	100.0	—	—	Щытэп
4	ГТРК-у «Адыгея» зыфиорэр — ФГУП-у «ВГТРК»-м икъутам	«Маяк»	радиоканал	Адыгэ Республик (къ. Мыекъуапэ, ст. Даховскэр, п. Каменномостскэр, с. Новопрохладнэр, ст. Новосвободнэр, ст. Севастопольскэр, п. Усть-Сахрай, с. ХъымыщкІэй)	ЭЛ N ФС 77-48132	30.12.2011	Жуковскэм иур., 24, къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республик, 385000	Урысые Федерацием и Правительств	100.0	—	—	Щытэп

Адыгэ Республикэм ЮфшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ЮфшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ ЮфшІэным епхыгъэ зэнэкъокъоу къащыхэтэджэхэрэм ахэплъэшт комиссие зэхэщэгъэным ехылап

Федеральнэ законэу N 79-р зытэтэу «Урысые Федерацием къэралыгъо граждан къулыкъур зэрэщэгъэцкІэрэм ехылап» зыфилоу 2004-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м къыдэкІыгъэм ия 70-рэ статья ия 3-рэ пункт атегъэпсыхагъэу унашъо сэшъы:

1. Адыгэ Республикэм ЮфшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ ЮфшІэным епхыгъэ зэнэкъокъоу къащыхэтэджэхэрэм ахэ-

плъэшт комиссие гуадзэм диштэу зэхэщэгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ЮфшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхъанэу;

— мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», джаш

фэдэу мазэ къэс къыдэкІырэ тхылъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуагъэуагъэхэр» зыфиорэм къащыхиутынэу;

— Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэлорышлэпІэ Іэкигъэхъанэу.

3. Мы унашъом игъэцкІэн зэрэкІорэм сэ сшъхэкІэ сылпылпъэнэу пшъэрылъ зыфэсэшъыжъы.

4. Официальнэу къызыхаутырым юуж мэфі 7 зытешлэкІэ мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч.

къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 13-рэ, 2018-рэ илъэс
N 171

Искусствэр — тибайныгъ

Шульэгъум имэлаличхэр
егъэбзэрабзэх

Адыгэ Республикэм и Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэху Адамэ ыцлэ зыхьырэ 2017 — 2018-рэ илъэс Иофшлэгъур зэфихысыжыгъ, пчыхъзэхыхэм искусствэр зышлогъэшлэгъонхэр зэфыщэгъэх.

Зэхыхэр зышаублэшт уахтэм театрэм иныбджэгъухэр хэушъафыкыгъэу зэуагъэклагъэх. Артистхэу Галина Лодяновамрэ Александр Федоровымрэ зэуыкыгъум хэлажыхэрэм къафэгъушъагъэх, анахыбэрэ спектаклэхэм яплъыгъэхэм нэпэеплъ шушьафтынхэр афашыгъэх, джэгуклэхэм атехыгъэ едзыгъохэр зэхашагъэх. Спектаклэм еплъынхэу театрэм къэуагъэхэм ябилетхэм ялгытыгъэу лотореер радзагъ, зинасып кыхыгъэхэм шушьафтынхэр аратыжыгъэх.

Афэгъушъагъэх

Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ ищытху тхылхэр Камернэ музыкальнэ театрэм ихудожественнэ пэщэу, Урысыем, Адыгеим искусствэхэмкIэ язаслуженнэ Иофшлэгъу Сулейманов Юныс театрэм шылажыхэрэм аритыжыгъэх.

Мыекъуапэ иадминистрация культурэмкIэ игъэорышлэпIэ Иофшлэгъу Натапья Сотниковар, Урысыем итеатрэхэм ялофшлэгъэхэм я Союз икътумэу Адыгэ Республикэм щыцлэ хэтэу, Адыгеим инароднэ артистэу Сиху Станислав театрэм Иофшлэгъэхэм къафэгъушъагъэх, щытху тхылхэр къаратыжыгъэх.

ЯлофшлэгъэхэмкIэ кыхагъэщыгъэхэм ащыщых артистхэу Елена Лепиховар, Михаил Арзуманов,

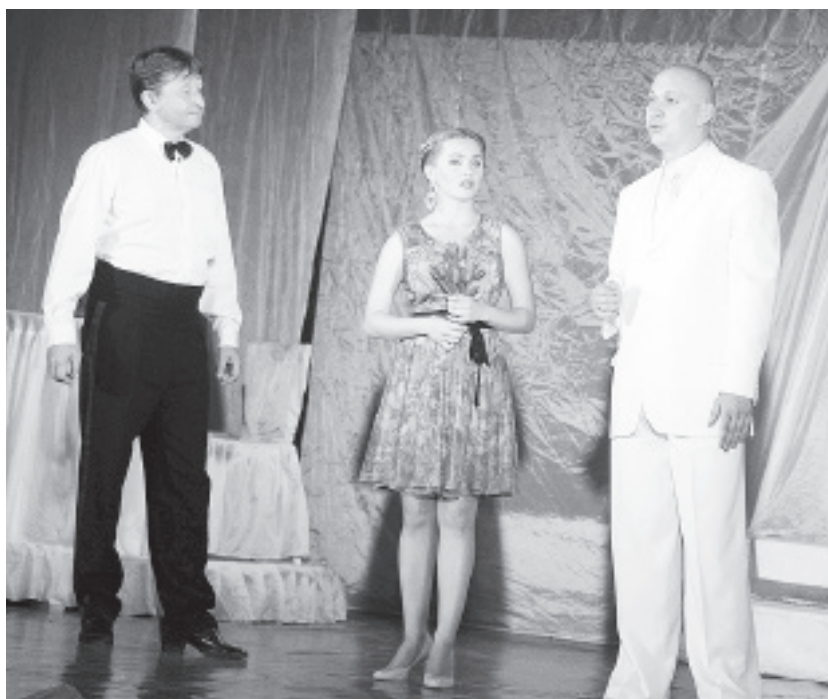
Давид Манахъян, Ирина Кириченкер, Виктор Марковыр, Лыин Бэлэ, Хъамырзэкъо Джумалдин, Александр Степановыр, нэмыкIхэри.

Сулейманов Юныс кызырлыгъэу, театрэм икыгъэлъэгъонхэр Мыекъуапэ, Адыгеим ирайонхэм, Краснодар краим ащыкIуагъэх. Анахъэу агу рыхыгъэхэм ащыщых КIэрэщэ Тембот ытхыгъэм техыгъэу «Шахъомрэ пшъэшъэ пэгэмрэ» зыфилорэр, Хэгъэгу зэошхом лыхъужыныгъэ шызезыхагъэхэм афэгъэхыгъэ кыгъэлъэгъонхэр, шульэгъум ехылагъэхэр, нэмыкIхэри.

Камернэ музыкальнэ театрэу А. Хъанэхум ыцлэ зыхьырэ ыгъэ илъэс 25-рэ мэхъу. Юбилей зэхыхэр, кыгъэлъэгъонхэр илъэсыр екIыфэ адыгабзэкIи, урысыбзэкIи зэхашэщых.

Театрэм
иныбджэгъухэр

Ахэр бэ мэхъух, япчъагъэ хэхо. Алена Горошковам, СтIашу Юрэ, ЕмтIыль Юсыф, Пэрэныкы Чатибэ, Шъхъалпэкъо Къэсэй, ГутIэ Рэмэдан, МэщфэшIу Нэждэт, Шытхалэ, Мыекъопэ районхэм, нэмыкIхэм кыарыкыгъэхэм кытфалотагъэхэм къахэдгъэщырэ Камернэ музыкальнэ театрэм пытэу ылъэ зэрэтеуцагъэр, икыгъэлъэгъонхэр зэрашлогъэ-

шлэгъонхэр ары. Залым тIысыпIэ нэки имылэжыгъэу спектаклэхэм яплъыхэрэр мэгушхох. НыбжыкIабэ кызырэкIорэр дэгъу. Нытхэм якIалэхэр ягъусэхэу кыгъэлъэгъонхэм яплъых. Искусствэм цIыфыр зэриплурэр, унагъор щыцлэныгъэм зэрэфигасэрэр А. Горошковам кытфилотагъэх.

Щыцлэныгъэм
халъагъорэр

Галина Лодяновам ытхыгъэм техыгъэ музыкальнэ кыгъэлъэгъонэу «Шульэгъум имэлаличхэр» режиссерэу Сулейманов Юныс ыгъэуцугъ. Урыс композиторхэм аусыгъэ произведенихэу шульэгъум фэгъэхыгъэхэр артистхэм къауагъэх, едзыгъохэр къашыгъэх. Оркестрэм пэцэныгъэ дызэрихыагъ Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу Аркадий Хусниаровым. Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу, Грузием изаслуженнэ артистэу Исуп Аслан къашъохэр ыгъэуцугъэх. Адыгэ

Республикэм изаслуженнэ артистэу Сиху Рэмэзан сурэтхэмкIэ кыгъэлъэгъонхэр ыгъэкIэрэклагъ.

Надежда Максимовам, Вектор Серебрянскэм ярольхэр щыцлэныгъэм ехылагъэх. Шульэгъу къабзэм гур егъэлъэпэрэпэ, егъэбзэрабзэ. ГушыцIэкIэ кыпфэмылоштыр оредым шызэхэхы. Шульэгъу къабзэм уфызэплъэкыжыгъэ, уапэкIэ уплъэ зыхъукIэ, зэгъэпшэнхэр ошых. Лыин Бэлэ нэгъушIоу оредым тамэ реты, Ирина Кириченкэм, Владислав Верещако, щыцлэныгъэм гукIэ ухащэ, зэфэхысыжыхэр уагъэшых.

КъэшыуакIохэу Елизавета Савинцевам, Марина Синяевам, Исуп Мурат, Хъамырзэкъо Джумалдин, Анастасия Шопинам, фэшъафхэм кыгъэлъэгъонхэр къагъэдахэ, зэкIужыгъэу фэпагъэх. Шульэгъум имэлаличхэм, оркестрэм хэтхэм оредхэр агъэбзэрабзэх.

Сурэтхэр кыгъэлъэгъонхэм кыщытетхыгъэх.

Футбол. Дунаим изэнэкъокъу

ЕшIэгъу шъхъалэхэр

Дунаим футболымкIэ изэнэкъокъу Урысыем икIалэхэм ащэкIо. Финалым и 1/4-м хэхъагъэхэм яешлэгъухэр зызэхашэщых мафэхэм шыащытэгъэгуазэ.

06.07

Уругвай — Франция, 17:00.
Бразилия — Бельгия, 21:00.

07.07

Швеция — Англия, 17:00.

Урысыер — Хорватия, 21:00.

Финалым и 1/2-м щешIэщыхэр
10.07

Уругвай / Франция — Бразилия / Бельгия

11.07

Урысыер / Хорватия — Швеция / Англия.

Ящэнэрэ чIыплэм икыдэхым фэгъэхыгъэ ешIэгъур бэдзэогъум и 14-м командэхэм ялэщт.

FIFA WORLD CUP
RUSSIA 2018

Дышъэ медальхэм афэбэнэщтхэр бэдзэогъум и 15-м зэдешлэщтых.

Нэкилубгор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Зэхъыщагъэр
ыкIи кыдзэ-
гъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб кыралхэм ащы-
псэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адырIэ зэпхы-
ныгъэхэмкIэ ыкIи
къэбар жьугъэм
иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зылэ-
щыIэр:

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаихырэ А4-кIэ
зэджэхэрэ тхыпэхэу
зипчъагъэкIэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахъ цIыкIунэу
щытэп. Мы шапхэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкIегъэкIожыхы.
E-mail: adyvoice@
mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием
хэутым ИофхэмкIэ, теле-
радиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Тымыр-Кавказ
чIыплэ гъэоры-
шлэпI, зэраушыхъатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи

пчъагъэр
4106

Индексхэр

52161

52162

Зак. 2060

Хэутыным узщы-
кIэтхэнэу щыт уахътэр

Сыхъатыр

18.00

ЗыщыкIэтхэгъэхэ

уахътэр

Сыхъатыр

18.00

Редактор

шъхъалэр

Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхъалэм

игуадзэр

Мэщлэкъо

С. А.

ПшгъэдэкIыжъ
зыхырэ секретарыр

Гъогъо

З. Хь.